

SVETSKI DAN POZORIŠTA, 27. mart 2013

Autor poruke Dario Fo

Nekada davno, vlast je svoju netrpeljivost prema glumcima rešavala tako što bi ih proterala iz zemlje. Glumci i ansambli danas, nošeni krizom, imaju poteškoće da pronađu pozorišni prostor i publiku. Vlastodršcima, dakle, nije više problem da kontrolišu one koji se izražavaju kroz ironiju i sarkazam, budući da glumci nemaju ni prostor za igru, ni publiku kojoj bi se obraćali. Nasuprot tome, u renesansnoj Italiji moćnici su morali i te kako da se potrudu da zauzdaju glumce-komedijante koji su uživali veliku popularnost brojne publike. Poznato je da se veliki pogrom komedije del arte dogodio u veku protivreformacije koja je naredila ukidanje svih pozorišnih prostora, posebno u Rimu, gde su glumci optuživani za vrđanje Svetoga grada. Papa Inoćentije XII, pod snažnim pritiskom najreakcionarnijeg dela građanstva i najviših predstavnika sveštenstva, naredio je 1697. uki danje Tordinona pozorišta, koje je, po mišljenju moralista, postavilo najveći broj opscenih predstava.

U vreme protivreformacije, kardinal Karlo Boromeo, koji je delovao na severu Italije, posvetio se iskupljenju „milanske dece“, načinivši jasnu razliku između umetnosti, kao najveće e snage duhovnog uzdizanja, i pozorišta, kao manifestacije taštine i profanosti. U pismu koje upućuje svojim sunarodnicima – navodim ga po sećanju – izrazio se manje-više ovako: „U nastojanju da iskorenimo kukolj, mi smo se, poslavši na lomaču dela bestidnog sadržaja, pobrinuli da ga iskorenimo i iz ljudskog sećanja, te da, zajedno sa njim, prognamo i one koji su ta dela stvarali. Međutim, dok smo mi spavali, đavo je očigledno lukavo delao. Jer, koliko se više usaujuje u dušu ono što oči vide od onoga što se može pročitati u takvim knjigama! Koliko glasno izgovorena reč, praćena odgovarajućim gestom, više ranjava umove mladića i devojaka od mrtvog slova na papiru! Zato iz naših gradova moramo hitno da proteramo komedijante, kao što to činimo sa nepoželjnim dušama.“

Stoga, jedino rešenje za krizu jeste nada da će se protiv nas, a pre svega protiv mladih koji žele da prigrlu umetnost pozorišta, organizovati velika hajka: i da će jedan novi naraštaj glumaca, iz ovako nametnutih okolnosti, izvući nezamislivu dobrobit za jedno novo pozorište.

U Milanu, 29. januara 2013.

Dario FO (24. mart 1926, Sandano, Italija) je dramski pisac, reditelj, glumac i satiričar. Dobitnik je Nobelove nagrade za književnost 1997. Njegov dramski rad koristi metode renesansne komedije del arte, popularne među radničkom klasom. Delo Darija Foa obeleženo je kritikom organizovanog kriminala, političke korupcije, političkih ubistava, većine doktrina katoličke crkve i sukoba na Bliskom istoku. Autor je oko sedamdeset drama, od kojih su najpoznatije *Nećemo platiti! Nećemo platiti!* i *Slučajna smrt jednog anarhiste* (izvor: Wikipedia).

Prevod: Dušana TODORVIĆ